

Gaardene i Rødø

L

Innledning

Historikeren O. Rygh ga for hundre år siden ut et stort bokverk med norske gårdsnavn. Tilsammen rommer hele bokverket 18 bind og omfatter det meste av landet.

O. Rygh's beskrivelse er den mest komplette oversikt over gårdsnavn som finnes. Men samtidig må en være klar over at det ikke finnes noen endelig fasit på gamle navn. En bør derfor ta noen av forklaringene til Rygh med en liten klype salt.

I oversikten er det satt inn årstall, f. eks. 1567, 1614, 1723 og dette henviser til skrivemåten av gården i gamle papirer for dette årstallet. Noen gamle skrivemåter er gått helt ut, som f. eks. Lille Selsøen (nå: Selsøyvik) og Strømsnes (nå: Strømdal).

I bokverket er det skrevet lydsskrift og dette lar seg ikke gjengi helt korrekt i data-avskrift. Derfor vil noen bokstaver bli forvrengt.

I Rødøy er det 80 matrikkelgårder der Nordnesøy er første nummer og Indre Ringen siste nummer. Under hver matrikkelgård kan det være flere bruk eller plasser.

Listen over gårder er hentet fra "Norske Gaardnavne":

Herredets Navn: Rødø. Udt. rø:døia, [Dat. -øien]. Ældre Navneformer: [Raudhøy fylke, Raudøy fiordong NgL. IV 773]. Raudøyar halffylke AB. 91. i Raudøy AB. 87. Raudhøy sokn AB. 91. Raudhøy prestdøme i Raudhøy. Raudøy k. Raudeffiordenn NRJ. III 167. [Rødeffiordenn smst. 172. Rodhøysmst. 165]. [Rødøe fierdinngh 1567]. Egentlig Ønavn; se Tjøtta GN. 70. Jfr. ogsaa ndf. GN. 74. Kirken var Sognekirke allerede i Middelalderen, se AB. 91 og 499. Gaardenes Navne:

1. Nesøen nordre. Udt. né:søia. -- Nore Nesøe 1567. Nord Næsøen 1723. Søndre Nesøen er Lurø GN. 51.

2. Selsøen store. Udt. sæ:lsøia, [Dat. -øien]. -- Selsødenn NRJ. III 169. 176. Sthore Selsøe, Sthoerselsøe 1567. Selbø 1610. Selsøen 1614. Stor Selb Øn 1661. Stor Selsøen 1723. Uagtet Udt. ikke, som man skulde vente, har "tykt" l, er 1ste Led dog sandsynlig Gen. af selr m., Sælhund. Gaarden ligger paa den nordlige Del af Hestmandøen (se Lurø GN. 50), som mulig engang har været en egen Ø.

3. Sundøen. Udt. sú:nnøia. -- af Sundøy AB. 91. Swndøyen OE. 18. Siudøenn (!), Sundøenn 1567. Sundøen 1610. 1614. 1661. 1723. Sund- maa vel her sigte til Sund mellem Øen og flere nærliggende Smaaøer.

4. Selsøen lille. Kaldes sæ:lsøivika. -- Lilleselsøe 1567. Lille Selsøen 1661. Lilselsøen 1723. Ligger paa en anden Ø end GN. 2.

5. Rangsund. Udt. ra:ngsúnn. -- Rangsund 1610. 1614. 1661. 1723. Har Navn efter Rangsundet mellem Rangsundøen, paa hvilken Gaarden ligger, og nogle Smaaøer vestenfor. Dette Navn er sms. med Adj. rang, oldn. vrangr, og maa betegne "det bugtede Sund", eller maaske snarere "det Sund, hvor man maa seile i Bugtninger". Der er flere Grunde i Sundet. Et beslægtet Navn med lignende Betydning er Vrengen, Sundet mellem Nøtterø og Tjømmø.

6. Haakaringen. Udt. hå:karinnen, Dat. -rinna [hørt rænnen" > hå:ka-rænnen]. -- Haacheringen 1723. Er sms. af Haaka, en især i Sammensætninger alm. Form af Mandsnavnet Haakon, og Ringen (rettere Rengen), der er samme Navn som GN. 79. Gaarden ligger dog ikke paa samme Ø som denne, men paa den lidt vestenfor liggende Rangsundø.

7. Gjersvik. Udt. jæ:rsvika [der skal ogsaa høres jæ:rts-]. -- af Gieswikom AB. 91. Gerswigenn NRJ. III 168. Geirsuig 1567. Giertzuiig 1610. Gerdsuig 1614. Gierbuigh 1661. Gierdsvig 1723. Pn St. S. 133 er det under Tvivl antydnet, at denne Gaard kunde være = Hjø:rløifsvík, som nævnes Fornm. s. VIII 370. De øvrige ældre Skriftformer, hvoraf den i AB. dog ikke kan være fuldt rigtig, gjør imidlertid denne Formodning lidet sandsynlig. Rimeligere er det at antage med Støtte i Formerne fra 1520 og 1567, at det er opr. *Geirsvík, sms. med Mandsnavnet Geirr, ligesom Gjersvik i Bjugn. Jfr. PnSt. S. 85.

8. Langnes. Udt. la:nagnés. -- Lanngenes 1567. Langnes1610. Lanngennes 1614. Langenes 1661. Langness 1723.*Langanes, det lange Nes. Ligger ved et i Melfjorden langt fremstikkende Nes.

9. Steinsland. Udt. stei:nslann. -- Stensland, Stensland1567. Steensland 1614. Stenblann 1661. Steensland 1723.* Steinsland, kunde være sms. med Mandsnavnet Steinn eller et andet med Stein- begyndende Mandsnavn (Pn St. S. 236). Da der imidlertid skal ligge en mægtig Rullesten midt paa den opdyrkede Mark, er det rimeligere, at Navnet har Hensyn hertil og er sms. med Appellativet steinn (jfr. PnSt. S. 233). Findes ogsaa i Steigen og i Hammerø. Forskjelligt er Steinland Øksnes GN. 58.

10. Brensvik. Udt. bræ:nnsvíka [skal kaldes bræ:nnése]. -- Brennes 1610. 1614. 1661. Brendsvig 1723. Vel en Sammendragning af Brennesvik; Kartet har her Navnet Brenneset. Jfr. Indl. S. 45 under brenna.

11. Øresvik. Udt. ø:resvíka [ogsaa opgivet ø:rres-]. -- Jørgentuigh 1610. 1614. Øriðuigh 1661. Øresvig 1723. Efter den Anvisning, som den ældste Skriftform giver, er det vist rimeligt i 1ste Led at formode et Personnavn; nærmest ligger det at tænke paa det i det 16de Aarh. og senere brugte Mandsnavn, der skrives Ørjan, Ørjen og Ørgen (jfr. Aasen, Navnebog S. 86).

12. Tømmerdal. Udt. té:mmerdað. -- Thømmerdal 1610. Tymmerdall 1614. Temmerdall 1661. Tømmerdahl med Fiordbotne 1723. Det i 1723 nævnte Fjordbotne maa være den nuv. Plads Dalbotn ved Bunden af en Arm af Sørfjorden.

13. Sørfjorden. Udt. sø:rfjóðen. -- Siøfiord 1567. Søfiord, Siøfiord 1610. Søfiord 1614. Sørfiord 1661. 1723. Har Navn efter Sørfjorden, ved hvilken Gaarden ligger.

14. Vasvik. Udt. va:ssvíka. -- Vossuig (!) 1614. Waðuig 1661. Wasv iig 1723. Den vestligste af Gaardene ligger ved en Vik, indenfor hvilken der er et lidet Vand.

15. Gjervalen. Udt. jæ:rva:len. -- Giervold 1723. Sidste Led maa være vaðill m., grundt Sted i Vand (Indl. S. 84); der skal være en lang Udfjære udenfor Gaarden. Betydningen af 1ste Led kan ikke bestemmes, naar man ikke har gamle Former af Navnet.

16. Kvalvik. Udt. kva:ðvíka. -- Qualuig 1610. 1614. 1661. Qvalvig 1723. Et hyppigt Navn, som vel i Regelen sigter til Hvalfangst paa Stedet. Her maa det dog merkes, at et Fjeld ovenfor Gaarden heder Kvalhovedet. Forholdet mellem disse to Navne kan være usikkert.

17. Skeivik. Udt. sjei:víka [sjí:víka]. -- Scheuig 1610. 1614. 1661. Scheevig 1723. Den anden Udtaleform er for mig opgivet som den i Rødø Sogn enestebrugelige. Det kan neppe være Samme Navn som Skevik i Agdenes, der synes at være opr. *Skipavík. Men ellers kan Navnet ikke sikkert forklares, naar man ikke kjender det i mere oprindelige Former.

18. Strand. Udt. strann. -- Strand 1610. 1614. 1661. 1723. 18,2. Helvik. [Udt. hæ:llvíka].

19. Oldervik. Udt. å:llervíka. -- Olderuig 1610. 1614. Aal-deruich 1661. Oldervig 1723. Af Trænnavnet :lr m., Older.

20. Hellervik. Udt. hæ:llarvíka. 1ste Led er vel hellir m., Klippehule, som nu paa flere Steder er blevet til Hellar. Isaafald efter Sammensætningsmaaden et temmelig nyt Navn. Jfr. Alstahaug GN. 6.

21. Lines. Udt. lí:nes. -- Lennes 1614. Lienes 1661. Liiness 1723. Findes ogsaa i Stoksund, men er der vist af anden Oprindelse end her (se Bd. XIV S. 15). 1ste Led kunde her mulig være líð f., Li; men dette kan dog ikke ansees som sikkert.

22. Hytten. Udt. hý:tta [fra Rødø opgivet hy:ttan eller hø:ttan]. Efter den fra Rødø som sikker opgivne Udt. er det vist tvivlsomt, om Navnet er Ordet Hytta f., Hytte. Maaske hører det snarere til Hytt m., Spids, Pig (se Ross), som bruges i Fjeldnavne, som Aamotshytten og Hovmandshytten i Opdal og Fjeldkjøshytten i Børsen. Gaarden ligger ved Udløbet af Hyttelven, som kommer fra Hyttavand, ved hvilket der er nogle spidse Fjeldtoppe, hvoraf den ene efter Kartet heder Hyttatuva. Paa Hytte i Betydning af Smeltehytte som ved Hytta i Klæbu kan der her ihvertfald ikke tænkes.

23. Sandvik. Udt. sa:nnvíka. -- Sanduichen 1661. Sandvigen 1723.

24. Kilhavn. Udt. kí:lhamn, ogsaa :[fra Rødø opg. Ké:l-]. -- Kelhamb 1614. Kilham 1661. Kiilhafn 1723. Kan efter Stedsforholdene neppe komme af kíll m., Kile, da den lilleHavn ved Gaarden skal være ganske rund. Mulig derimod af Kjetel, Kjedel, nu alm. udt. Kjeel, paa Helgeland ifølge Aasen ogsaa Kjil.

25. Melfjorden. Udt. mæ:llfjófen. -- Melfiornes 1567. Mel-fiord 1610. Meelfiordt 1614. Mellfiord 1661. Mælfjorden 1723.*Meðalfjo;rðr, den mellemste Fjord. Jfr. GN. 13 og 26.

26. Nordfjordnes. Udt. nó:ffjófnése. -- Norfiordnes 1610.1614. Nordfiordnes 1661. Nordfiordnæss 1723.Ligger ved Indløbet til Fjordarmen Nordfjorden.

27. Nordfjordholmen. Udt. nó:ffjófhåmen [skal alm. kaldes nó:ffjófen]. Har Navn af en Holme udenfor Gaarden. Jfr. Hemnes GN. 57.

28. Vaatvik. Udt. vå:tvíka. -- Vottuig 1610. 1614. Wottuigh 1661. Waatvigen 1723.Navnet findes ogsaa i Melø og i Gildeskaal; sigter vel til sumpig, vandsyg Jordbund.

29. Hammerøen. Udt. ha:mmarøia [ha:mmarheia eller -eia]. -- Hammerøn 1610. 1614. 1661. Hammerøen 1723.Den første Udtaleform bruges nok kun af fjernereboende, den sidste i Bygden selv og er udentvivl den rette, ligesom Navnet ogsaa rigtigst (sompaa Kartet) burde skrives Hammerheien. Gaarden ligger høit over Fjorden. Skriftformen er mulig paavirket af Tanken paa Herredsnavnet Hammerø.

30. Telnes. Udt. tæ:llnés. -- Thelnes 1567. Thellnes 1610.Telnes 1614. Tellneß 1661. Tælness 1723.1ste Led er sandsynlig belli n., en Lund af Ungfuruer. Telnes, Gildeskaal GN. 56 maa være et andet Navn.

31. Einvik. Udt. ei:nvíka. -- Eneuige 1661. Eenvigen 1723. Vel af Trænavnet einir.

32. Sperstad. Udt. spæ:rsta [ogsaa spæ:ستا]. -- Sperstad, Sperrestad 1567. Sperstad 1610. 1614. Spersta 1661. Sperstad 1723. Sperstad findes som Gaardnavn ogsaa i Skiptvet og i Skiaaker. Bd. IS. 80 og IV, 1 S. 36, jfr. PnSt. S. 231 er der under Tvivl fremsat den Formodning, at Navnet er sms. med spe;rr m., Spurv, brugt som Mandstilnavn (som saadant findes det brugt om en Landnamsmand), eller mulig som Mandsnavn. Da det imidlertid paa begge de nævnte Steder i MA. findes skrevet Sperris-, formoder S. B. (Bd. IV, 1 S. 241), at 1ste Led kunde være Sperris-, Gen. af et Mandsnavn Sperrir, svarende til det i Angelsachsisk forekommende Sperrir. Samme 1ste Led har man vel ogsaa i Spærsrud i Ø. Toten (Bd. IV, 2 S. 59).

33. Skjaavik. Udt. sjå:víka. -- Skauigh. 1610. Schauig 1614.Schiouich 1661. Schiaavig 1723. Se Hatfjelddalen GN. 78, Vefsen GN. 86. 33,3. Kolvik. Udt. kå:llvíka [fra Rødø opgivet kå:fvíka]. Da Udt. er forskjellig opgivet, kan der intet sikkert siges om Betydningen.

34. Jægtvik. Udt. jæ:kktvíka. -- Jettuich 1661. Jægtvigen 1723. Findes ogsaa paa Hitteren og i Vemundvik.

35. Forsdal. Udt. få:rsdaē. Ved en fossende Elv.

36. Aanes. Udt. å:nés. Se Vefsen GN. 129.

37. Kvitnesvik. Udt. kví:tnésvíka. -- Huitaaswigh 1661.

38. Mælen. Udt. mæ:fen (ogsaa opg. mæ:len). -- Lille mell 1567. Mell 1610. Meell 1614. Mellen 1661. Mælen 1723.*Melr m., Mæl, Sandbakke eller Lerbakke (Incl. S. 67).

39. Strømsnes. Udt. strø:mmsnés. -- Strømsdal 1610. Strømdall 1614. Stromdall 1661. Strømsness eller Strømdahl 1723.

40. Kisten. Udt. kí:sssten; vist rettelig Kí:sssta efter et Fjeldaf samme Navn [Kí:sssta skal der siges om Vandet, om Gaarden í Kí:sssten]. -- Kiste 1610. 1614. Kisten 1661. Kiisten 1723. Gaarden ligger ved en Aas Udløb i et Vand, som gjennem en kort Strøm har Afløb til Væringen; ovenfor Gaarden er et Fjeld Kistatinden. Kisten findes nogle Gange brugt som Fjeldnavn vel, altid udt. Kista, og endnu oftere Kistefjeld og Kistetinden. Om Fosse findes det brugt i Kistefossen paa Ringerike og i Ibbestad. Beslægtet er udentvivl ogsaa Gaardnavnet Kiste i Botne og i Slemdal, paa begge Steder i RB. skrevet i Kistu. Det kunde synes rimeligt, at Navnet her opr. tilhører

Fjeldet og derfra er gaaet over paa Vandet og Gaarden. Som Fjeldnavn kunde det sammenlignes med Byrða, en Kasse, Binge, brugt som Navn paa en bjergfuld Ø. Det maa dog merkes, at Fritzner (II S. 289) formoder, at kista i Stedsnavne har betegnet et Pas, en Indsnevring i eller gennem Fjeld. Efter denne Opfatning kunde Navnet opr. have tilhørt den Snevring, gennem hvilken Elven gaar ud i Vandet, eller selve Elven. Kista er et Fremmedord, som efter S. B. sandsynlig er kommen ind i Vikingetiden. Den Enstavelsesbetoning, som nu tildels er opgivet, kan ikke være ægte og oprindelig.

41. Strømsvik. Udt. strø:msvika. -- Stremsuigen 1610. Strømsuig 1614. Strømswich 1661. Strømsvigen 1723. Ligger ved Strømmen mellem Kistavandet og Væringen. Denne skalkaldes Straumen, medens Vokalen i de sms. Navne er gaaet over til ø.

42. Eidvik. Udt. é:vika. -- Euig 1614. Ewich 1661. Evigen 1723. Uagtet Udt. og Skriftformerne er 1ste Led uidentivl eið n., Eid. Fra den Vik af Væringen, ved hvilken Gaarden ligger, gaar der et lavt og kort Eid over til en Arm af Tjongsfjorden. Efter Formen kunde det ogsaa komme af æðr f., Ederfugl.

43. Væringen. Udt. væ:rran. -- Verrenn 1610. Verenn 1614. Werreen 1661. Werang 1723. Har Navn efter Fjorden Væringen, ved hvilken Gaarden ligger. At dette Navn imidlertid ikke er gammelt, men en nyere Dannelses, fremgaar baade af Udt. og de ældre Former af Gaardnavnet og af Navnet Værnes (sendf.). Fjorden maa opr. have haft et usms. Navn, der uidentivl har været det samme Veri, som vides at have været det gamle Navn paa Verrasundet, en Arm af Trondhjemsfjorden i Verran, og sandsynlig ogsaa paa Værrafjorden i Agdenes. Paa begge disse Steder har man ved Fjordenes Mundinger ligesomher en Gaard Værnes (paa det 1ste Sted nu Vennes). Se N. Fjornd. S. 58 f. Bd. XIV S. 44. XV. S. 168. Det er muligt, at den nordlige af Saltenfjordene i Kolvereid ogsaa opr. har haft det samme Navn (Bd. XV S. 386). Dette Navn indeholder en Stamme ver-, som ogsaa gjenfindes i nogle Elvenavne og gennem et saadant i Bygdenavnet Veradalr, og efter S. B. har haft Betydningen: rolig, stille.

44. Pladsen. Udt. pfa:ssen. -- Pladtz Benn 1610. Pladsen 1614. Pladtzen 1661. 1723.

45. Eskeholmen. Udt. æ:ssjehåfmen. -- Edtzholm 1610. Eds-holmb 1614. Edtzholm 1661. Etzholmen 1723. Mulig rettere atskrive Esje-. 1ste Led er uidentivl det Esja, en Art Sten, som er omtalt under Bindalen GN. 93, og som findes i flere Ønavne. Se Tjøtta GN. 2. Der ligger en liden Ø udenfor Gaarden.

46. Værnesosen. Udt. væ:rnésósen [ogsaa kaldet ó:sen]. -- Wærnesoesen 1723. Ligger nær GN. 47 ved en liden Aa.

47. Værnes søndre. Udt. væ:rnés. -- Barnes NRJ. III 168? Wernes 1610. 1614. Sør Werneß 1661. Sør Wærness 1723. Ligger udenfor Munden af Væringfjorden, se GN. 43. Denne maavære den oprindelige Gaard, medens GN. 50, som ligger inde i Tjongsfjorden, maa have faaet Navnet fra denne.

48. Rønvik. Udt. rø:nnvika. -- Ronuig 1614. Rønuich 1661. Rønvigen 1723. Findes ogsaa i Bodin, hvor det i AB. skrives Rønevik. 1ste Led maa være røyni n., en Lund af Rognetræer.

49. Bø. Udt. bø. -- Bø 1610. 1614. Bøe 1661. 1723. *B?r m., Gaard, se Incl. S. 47.

50. Værnes nordre. -- Nord Wernes med Aßpeuigh 1661. Nord Werness 1723. Se GN. 47.

51. Kvalvik. Udt. kva:fvika. -- Qvalviig 1723. Se GN. 16.

52. Blok. Udt. bfa:kken [fra Rødø og bfa:kk]. -- Blotth 1567. Block 1610. 1614. 1661. 1723. Samme Navn er vel Blokken i Sortland. Det er tvivlsomt, om Blokka, et Tjern i S. Odalen, og Blokjetjern i N. Odalen, Eidskogen og Grue er beslægtede Navne; forskjelligt er ialfald Gaardnavnet Blokkan i Meldalen og i Hølandet ST., der er opstaaet ved Lige-dannelse af en Stamme blik-. Gaarden her ligger under den høie Bloktind ved Blokvand. Ordet er efter S. B. vel det i Skriftsproget brugte Fremmedord Blok, anvendt som Fjeldnavn, jfr. svensk Dial. blokk n., "något ovanligt stort" (Rietz); jfr. Klippeblok, Stenblok.

53. Bjerga. Udt. bjæ:rga. -- Bierge 1567. Børge 1610. 1614. Biørghe 1661. Biørgaae 1723. Sandsynlig opr. *Bjargir, Flt. af bj&bmaapeno;rg f. (Incl. S. 43).

54. Kjetvik. Kaldes Kæ:tten [om Bugten skal siges Kæ:tta, ogsaa i Dat., om Gaarden i Kæ:tten]. -- Kittuich 1661. Kitviig 1723. Vel egentlig et Elvenavn Kjetta, hvortil der ogsaa ellers er Spor i Gaardnavne, se Elven. S.

126. Det maa afledes af k;tr m., Kat, og falder da i Betydning sammen med det i Øier forekommende Kataaen. Det maa have tilhørt den Aa, der fra Kjettavand gaar ud i en Bugt af Tjongsfjorden. Udenfor Bugten findes Kjetnes og Kjetholmen.

55. 56. Reppen. Udt. ræ:ppen [ræ:ppa om Bugten, í ræ:ppen om Gaarden]. -- Reppen 1610. Reppinn 1614. Øffre Reppen, NedreR. 1661. Øfre Reppen, Nedre R. 1723. Udentvivil opr. Navn paa den Aa, som fra Reppavand løber ud forbi Gaarden i Bugten Reppa. Se Elven. S. 190 og Bindalen GN. 89.

57. Breivik. Udt. brei:víka. -- Breuig 1610. 1614. Breuiigh1661. Breviig 1723.

58. Aarnes. Udt. ø:rnés. -- Arneß 1661. Aarness 1723. Mulig sms. med Fuglenavnet &bmaapeno;rn, jfr. Lurø GN. 39. Efter Formenkunde 1ste Led dog lige godt være orri m., Aarhane, som i MA. ogsaa oftere findes brugt som Mandstilnavn, og som nu i Helgeland skal udtales Ørre. Gaarden ligger paa et høit Nes, som falder brat af mod Fjorden.

59. 60. Tjong. Udt. Kång. -- Tyong OE. 18. Tionngh, Neretiong 1567. Tiung, Tiungett 1610. Thiunn 1614. Nere Tiongh, Øffuer T. 1661. Nedre Tiongh, Øfre T. 1723. Navnet tilhører udentvivil opr. Tjongsfjorden, ved hvilken Gaarden ligger. Samme Gaardnavn har man i Finnaas ved en Fjordarm Tjongpollen; dette skrives i det 16de Aarh. Tøanger, Thiøanger og Tioannger. Derved støttes den nærliggende Antagelse, at Navnet er et med -angr sms. Fjordnavn (se N. Fjordn. S. 72). Den opr. Form maa være *Þjóðangr eller *Þjóangr.

61. Kilen. Udt. Kí:la. -- Kille 1567. Killen 1610. 1614. Kiillen 1661. Kiilen 1723. Se Tjøtta GN. 17. Ligger ved en lang, smal Vik.

62. Æsvik. Udt. æ:svíka [æ:s-]. -- Eszeuig 1567. Eedtzuig 1614. Edtzwigen 1661. Etzevigen 1723. Vel *Eiðsvík, af eið n., Eid; jfr. Herø GN. 56,2. Eidet maa hervære en Overgang fra Tjongsfjorden til Holandsfjorden i Melø.

63. Segelfor. Udt. sæ:ggeffó:r. Segelfor 1567. Selfiord 1610. Selfiord, Segelfoer 1614. Segelfiord 1661. Segelfoere 1723. Sidste Led er ligesom i Sørføre, Melø GN. 67 og i For, Gildeskaal GN. 9 af O. R. opfattet som en særlig nordlandsk Form for -fjord (StK.S. 258). Denne Forklaring støttes her, men ikke paa de to andre Steder af nogle af de ældre Skriftformer. Gaardenes Beliggenhed synes ikke paanoget af Stederne at gjøre et med -fjord dannet Navn naturligt. I Melø skrives Navnet i 1567 Ford, i 1570 Forde, i Gildeskaal i 1567 Ford. Dette kan give Anledning til at tænke paa Elvenavnet Forð, som nu i Fora i Singsaas udtales med lukt o (se Elven. S. 57); ved alle 3 Steder er der mindre Vandløb. Ellers kan ogsaa tænkes paa det af Aasen og Ross fra Jæderen anførte Ford m., Vei gennem en Sump eller over Bække og Vandpytter, ogsaa om sidt England, som gennemstrømmes af en Bæk, et meget gammelt Ord. 1ste Led maa være segl n., Seil. Dette Tillæg forklares paa Stedet af, at der i Fjeldet gaar en bred Kvartsgang op fra Søen, der ligneret hvidt Seil.

64. Vaagenge. Udt. vå:gænna. -- Woghenge 1661. VaagEnge 1723. Sms. med den flg. Gaards Navn og ligesom dette Flertalsform. Se Brønnø GN. 37.

65. Vaage. Udt. vå:ga. -- Vogh NRJ. III 169. Vouge 1567. Vogh 1610. 1614. Woghe 1661. Waage 1723. *Vágar, Flt. af vágr m., Vaag. Ligger ved en indelukket, forgrenet Bugt.

66. Sleipnes. Udt. sfei:pnés. -- Slepene, Slepene, Slepnes 1567. Slebenes 1610. Slepennes 1614. Slipnes 1661. Slepness 1723. Navnet findes ikke andensteds. Det indeholder formodentlig et Elvenavn Sleipa, som endnu findes bevaret i Vang V. og i Aurland, og som veler beslægtet med sleipa, at glide, og oldn. sleípr, glat (Elven. S. 233). Der løber en liden Aa forbi Gaarden.

67. Seines. Udt. sei:nés. Findes ogsaa i Bodin, der ved Siden af Seivaag. 1ste Led kan være seiðr m., Sei. Udenfor Gaarden skal være en bekjendt Seigrund.

68. Storsteinøren. Kaldes tø:lløken og -ka [det sidste antages ikke brugt]. -- Stor Stenøer 1661. Storsteinøer 1723. Efter den Beliggenhed, Tølløken har ifølge Kartet, synes det ikke at kunne være samme Gaard som Storsteinøren, der i 1723 angives at være ødelagt af Isfjeld. Den sidste maa have ligget inderst i Holandsfjorden under Engebræen; men efter Gaardens Undergang er maaske Navnet flyttet hid. Tølløken kunde i sidste Stavelse indeholde l?kr m., Bæk, i Bygdemaalene Løk m., ogsaa brugt om en Pyt eller Vandsamling i en Sump.

69. Svinvær. Udt. sví:nvære. -- Suinuer, Suiduer 1567. Suinuer 1610. 1614. 1661. Svinvehr 1723. Jfr. Lurø GN. 19.

70. Ottervær. Udt. ó:tervære. -- Ottervehr 1723.Sms. med Dyrenavnet otr m. Et andet Ottervær, som er ubeboet, findes længere vestlig i Herredet.

71. Myken. Udt. my:kken (der siges ogsaa my:kkøia). -- [Mykin, Mykr NgL. IV 773]. Mychen 1661. Myggen 1723. Er nu Navn paa 2 Øgrupper, indre og ytre M., yderst ud mod Havet, men opr. vel paa den største af Øerne. Synes at maatte være Ordet mykr, myki f., Møg, som findes i adskillige Gaardnavne, uden at det er let i deenkelt Tilfælde at bestemme Betydningsforholdet, saaledes Mykjedal, Møgedal i Nes R., i S. Undal, i Kvinesdal, i Helleland og i Høiland, Møkenes iV. Toten og Møkkenes i Stokke, Mykju i Løiten og vel ogsaa Mykje i Avaldsnes. Særlig kan maaske sammenlignes det som Navn paa Skjær, især paa Østlandet, hyppige Møkkelasset (Møkkelassene). Jfr. Bd. II S. 348. Navnet kan mulig have Hensyn til Affald efter Søfugle. 71,4. Valvær. Udt. va:fvære. -- [Varduer NgL. IV 773]. 1ste Led er varða f., Varde (Incl. S. 84). Paa en af Øerne er deren Fjeldknaus med en Varde eller et Sømerke. Jfr. Herø GN. 11.

72. Gjesøen. Udt. jé:ssøia. -- Geidtønn 1567. Giedtzøen, Gierbøenn 1610. 1614. Giβøn 1661. Giedsøen 1723.Maaske *Geitisøy, sms. med Mandsnavnet Geitir (PnSt. S. 88).

73. Høivaagen. Udt. høi:våjen. -- Høffwogh NRJ. III 168. Heuog 1567. Houuogh 1610. Høuog 1614. Høiuogh 1661. Højvog1723. Ligger paa Røddøen ved en fra Nord dybt indskjærende Vik. Her som ofte kan der være Tvivl om Forklaringen af Forledet Høi-; jfr. Tjøtta GN. 6 og Hemnes GN. 10. Sandsynligst er det, at det er høy n., Hø.

74. Røddøen. Udt. rø:døia (bruges ikke længere som Gaardnavn). -- Røddøn 1661. Røddøen 1723. Se under Herredsnavnet. Gaarden er nu Præstegaard.

75. Flatøen. Udt. fÆa:tøia. -- Fladøen 1567. Flatøen 1610. Flattøen 1614. 1661. Flatøen 1723.

76. 77. Gjerøen. Udt. jæ:Æøia, Dat. -øien. -- Gerdøy AB. 91.Gerøenn, Gerødenn, Gerdødenn NRJ. III 167. 168. 176. Gerderøyn OE. 18. Geirdø, Norgierøe 1567. Gierøen 1610. Gierrøen 1614.Nord Gier Øn, Sør Gier Øn 1661. Nord Gierøen med Plads Sandvigen, Sør Gierøen 1723. *Gerðarøy, sms. med Kvindenavnet Gerðr (PnSt. S. 88). Det er dog vist ogsaa tænkeligt, at 1ste Led kunde være et opr. usms. Ønavn; jfr. Ønavnet Gjeringen i Kolvereid (Bd. XV S. 387). Dette vildepasse bedre med den ældste Skriftform.

78. Gjærøhavn. Udt. jæ:Æøihavn. Ligger paa en tæt ind til Gjærøen liggende Ø, som er adskilt fra denneved en dyb Vaag, som efter Kartet kaldes Gjømme. Dette er vel et til Gjøyne n., Gjømmeded, svarende Hunkjønsord, sigtende til Vaagens Skjulthed; jfr. det gamle Navn Fólskn, Fosen.

79. 80. Ringen. Udt. ræ:nnen, Dat. -Na [om Øen siges ræ:nna, om Gaarden í ræ:nnen]. -- Rengenn NRJ. III 167. Ringenn, Norringenn, Sonderringenn 1567. Ringen 1610. 1614. Ytt.Ringen, Ind. R. 1661. Yttre Ringen, Indre R. 1723. Navnet tilhører udentvivl egentlig den Ø, hvorpaa Gaardene ligger, og er sandsynlig et sterkt Hunkjønsord. Kartets Skrivemaade, Renga, er vel den retteste. At Navnet ikke kan have noget at gjøre med Stammen ring-, hvoraf mange Stedsnavne er dannede, synes klart allerede ved Øens Form. Snarere kunde man tænke paa Stammen (v) rang-, hvoraf Rangsund, GN. 5,er dannet. Fra Rangsundøen er denne Ø adskilt ved en 2-3 Km. bred Seilled; dette Sund kaldes dog ikke Rangsundet (Gaarden Rangsund ligger heller ikke ved dette), og der er heller ikke ellers noget ved Stedsforholdene, som kan begrunde den sidste Forklaring. Jfr. GN. 6.